

Leren lezen om te leren spreken

Stimulatie van spraak- en taalontwikkeling bij kinderen met Downsyndroom

Jettie Buma, Maria Beesems

Kinderen met het syndroom van Down hebben, naast een verstandelijke handicap, vaak een stoornis in de spraak- en taalontwikkeling. Het op zeer jonge leeftijd leren lezen is een methode die wordt gebruikt om de spraak- en taalontwikkeling te stimuleren.

In de vakliteratuur buiten Nederland is er sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw discussie over de problematiek van de spraak- en taalontwikkeling bij Downsyndroom en de bijbehorende behandelmethodes. Deze discussie heeft in Nederland tot nu toe weinig aandacht van professionals gekregen. Twee elementen uit deze discussie zullen in dit artikel besproken worden.

Als eerste valt op dat in de internationale literatuur de spraak- en taalontwikkeling bij Downsyndroom steeds vaker wordt beschreven als disharmonisch, dat wil zeggen dat de spraak-taalproductie van het kind ver achterblijft bij het taalbegrip. Verder blijkt dat leren lezen een succesvol middel is om de spraak- en taalontwikkeling te verbeteren, en wel vanaf ongeveer driejari-

ge leeftijd en soms zelfs voordat het kind spreekt.

De literatuur over de spraak-taalontwikkeling bij Downsyndroom en het vroege leren lezen dateert van ongeveer 1980 met als een van de eerste auteurs de Australische psychologe Moira Pieters (Macquarie Universiteit, Nothryde, Australië) en als voornaamste auteur Prof. Dr Sue Buckley, hoogleraar psychologie aan de universiteit van Portsmouth, in Engeland. In de Verenigde Staten kan Patricia Oelwein genoemd worden, in Duitsland de logopediste Etta Wilken. In Nederland heeft vooral de oudervereniging Stichting Down Syndroom (SDS) veel werk verzet om deze aanpak onder de aandacht te brengen.

De spraak- en taalontwikkeling bij Downsyndroom

Bij Downsyndroom is er sprake van een verstandelijke handicap met als gevolg een achterblijvende ontwikkeling in alle ontwikkelingsdomeinen, waarbij de spraak- en taalontwikkeling het meest is aangedaan (De Graaf, 1999).

Het is in de logopedie tot nu toe gebruikelijk om de spraak- en taalontwikkeling te beschrijven in termen van een spraak-taalachterstand, waarbij zowel het taalbegrip als de productie ingebed zijn in de mentale retardatie (Kortenoever, 1990). De gedachte achter deze beschrijving is dat de achterstand in zowel het taalbegrip als de spraak-taalproductie een gevolg zijn van de verstandelijke handicap en dat beide in gelijke mate achterlopen op de kalenderleeftijd van een kind.